

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 50/06-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. mája 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť A. P., bytom R., a E. P., bytom R., zastúpených advokátom JUDr. J. M., B., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 164/01 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. P. a E. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 164/01 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 164/01 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. A. P. priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. E. P. priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Bratislava III je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia A. P. a E. P. na účet advokáta JUDr. J. M., B., vo výške 12 351,30 Sk (slovom dvanásťtisícristopäťdesiatjeden slovenských korún tridsať halierov) do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Sťažnosti A. P. a E. P. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. januára 2006 doručená sťažnosť A. P., bytom R., a E. P., bytom R. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. J. M., B., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní žalobcu v 1. rade A. P. a žalobkyne v 2. rade E. P. proti žalovanej D. S. o určenie vlastníckeho práva vedenom pod sp. zn. 6 C 164/01.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli, že sú účastníkmi konania vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 164/01 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území S. z dôvodu dobromysel'nej držby od roku 1968. Na týchto

nehnuteľnostiach sťažovatelia postavili rodinný dom, na ktorý je vystavený list vlastníctva a riadne ho užívajú. Žaloba bola na okresný súd podaná 14. novembra 2001. Podľa sťažovateľov nejde o zložitú vec ani po stránke skutkovej ani právnej. Vo veci nebolo vytýčené pojednávanie ani na žiadosť sťažovateľov. Až výzvou z 2. marca 2004 boli sťažovatelia vyzvaní na predloženie listinných dôkazov preukazujúcich cenu nehnuteľností (znalecký posudok) za účelom vyrubenia súdneho poplatku. Podľa názoru sťažovateľov dochádza v predmetnom súdnom konaní k zbytočným priet'ahom. Do dnešného dňa nie je táto právna vec právoplatne skončená.

Porušenie základných práv a slobôd podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru vidia sťažovatelia v tom, že konanie o určenie vlastníckeho práva začaté podaním žaloby 14. novembra 2001 do dnešného dňa nie je právoplatne skončené, v dôsledku čoho dochádza u sťažovateľov k stavu právnej neistoty.

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Nečinnosťou Okresného súdu Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 164/01 došlo k porušeniu práva A. P. a E. P. na súdnu a inú právnu ochranu a aby vec bola prerokovaná bez zbytočných priet'ahov zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

2. A. P. a E. P. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie spolu vo výške 100.000,- Sk (stotisíc korún), ktoré je povinný odporca Okresný súd Bratislava III vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresnému súdu Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 164/01 prikazuje konať bez zbytočných priet'ahov.

4. A. P. a E. P. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 12.476,- Sk, ktorú je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu advokáta JUDr. J. M. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovatelia si uplatnili priznanie primeraného finančného zadost'učinenia spolu vo výške 100 000 Sk. Svoj nárok naň zdôvodnili tým, že od podania návrhu do dnešného dňa sú v stave právnej neistoty. Nečinnosť okresného súdu a sústavné vyhľadávanie právnej pomoci komplikuje zdravotný stav sťažovateľov, spôsobuje neprimerané fyzické a psychické zaťaženie a materiálne výdavky.

Na základe výzvy doručil okresný súd 29. marca 2006 spis ústavnému súdu.

Predseda okresného súdu vo svojom podaní z 22. marca 2006 (doručené ústavnému súdu 29. marca 2006) súhlasil s upustením od ústneho pojednávania. Právny zástupca sťažovateľov podaním zo 4. apríla 2006 súhlasil tiež s upustením od ústneho pojednávania.

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 50/06-11 z 10. februára 2006 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prierahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prierahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci štátnym orgánom sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 164/01, v rámci ktorého namietajú sťažovatelia zbytočné priet'ahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré nie je po právnej a skutkovej stránke zložitú.

V rámci hodnotenia druhého kritéria (správanie účastníkov konania) ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia, resp. ich právny zástupca svojím správaním nespôsobili zbytočné priet'ahy.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 164/01 ústavný súd zistil, že v predmetnej veci boli vykonané tieto úkony:

Dňa 14. novembra 2001 bola okresnému súde podaná žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

Dňa 18. novembra 2003 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu žalobcov na predloženie listinných dôkazov preukazujúcich cenu nehnuteľnosti za účelom vyrubenia súdneho poplatku.

Dňa 17. decembra 2003 právna zástupkyňa žalobcov oznámila okresnému súde, že došlo k skončeniu právneho zastúpenia žalobcov, keďže sa právna zástupkyňa žalobcov stala sudkyňou.

Dňa 22. decembra 2003 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok.

Dňa 4. februára 2004 žalobcovia udelili plnú moc na zastupovanie advokátovi JUDr. L. K.

Dňa 11. februára 2004 právny zástupca žalobcov nahliadol do spisu.

Dňa 2. marca 2004 okresný súd vyzval žalobcov opäť na predloženie listinného dôkazu preukazujúceho cenu nehnuteľnosti za účelom vyrubenia súdneho poplatku.

Z 15. marca 2004 sa v spise nachádza úradný záznam, v ktorom sa uvádza, že právny zástupca žalobcov telefonicky oznámil okresnému súdu, že znalecký posudok doručili žalobcovia okresnému súdu v decembri 2004.

Dňa 18. marca 2004 bolo okresnému súdu doručené podanie právneho zástupcu žalobcov, v ktorom sa uvádza, že znalecký posudok na cenu nehnuteľnosti bol okresnému súdu doručený 22.12.2003.

Dňa 19. marca 2004 okresný súd vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 1. apríla 2004 bol súdny poplatok zaplatený.

Dňa 27. apríla 2004 došlo okresnému súdu podanie právneho zástupcu žalobcov, ktorým navrhol vstup vedľajšieho účastníka do konania.

Dňa 27. apríla 2004 bol okresnému súdu podaný návrh právneho zástupcu žalobcov na zabezpečenie dôkazu.

Dňa 10. mája 2004 bolo okresnému súdu doručené doplnenie návrhu právneho zástupcu žalobcov na zabezpečenie dôkazu.

Dňa 14. mája 2004 bol daný pokyn kancelárii na pripojenie dedičských spisov sp. zn. 1 D 311/95, 1 D 830/95/D not. 56/95.

Dňa 17. mája 2004 bol okresnému súdu doručený návrh právneho zástupcu žalobcov na nariadenie predbežného opatrenia.

Dňa 4. júna 2004 bolo okresnému súdu doručené doplnenie návrhu právneho zástupcu žalobcov na nariadenie predbežného opatrenia.

Dňa 15. júna 2004 okresný súd zamietol návrh žalobcov na nariadenie predbežného opatrenia.

Dňa 16. júna 2004 okresný súd vyzval žalovanú na vyjadrenie sa k návrhu na pristúpenie vedľajšieho účastníka do konania.

Dňa 2. júla 2004 došlo okresnému súdu vyjadrenie žalovanej k návrhu na pristúpenie vedľajšieho účastníka do konania.

Dňa 22. júla 2004 bol okresnému súdu doručený návrh žalobcov na nariadenie predbežného opatrenia.

Dňa 10. septembra 2004 okresný súd návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol.

Dňa 29. apríla 2005 bol spis pridelený na rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. B. F.

Dňa 3. mája 2005 došlo okresnému súdu podanie právneho zástupcu žalobcov, ktorým žiada o vytýčenie termínu pojednávania.

Dňa 6. júla 2005 nahliadla do spisu právna zástupkyňa žalovanej.

Dňa 8. septembra 2005 bola vec pridelená na rozhodnutie zákonnej sudkyňi Mgr. J. W.

Dňa 22. februára 2006 okresný súd vyzval žalobcov, aby uviedli, kto je ich právnym zástupcom, nakoľko v spise sa nachádza plná moc udelená JUDr. L. K. a druhá plná moc udelená JUDr. J. M.

Ústavný súd zistil, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 6 C 164/01 došlo k zbytočným priet'ahom od 14. novembra 2001 (podaná žaloba) do 18. novembra 2003 (výzva na predloženie listinného dôkazu preukazujúceho cenu nehnuteľnosti za účelom vyrubenia súdneho poplatku) v trvaní 24 mesiacov a od 10. septembra 2004 (okresný súd zamietol návrh na vydanie predbežného opatrenia) do 22. februára 2006 (okresný súd vyzval žalobcov, aby uviedli, kto je ich právnym zástupcom) v trvaní 17 mesiacov. Celkové zbytočné priet'ahy okresného súdu sú v trvaní 41 mesiacov, čím došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže k porušeniu základného práva došlo nekonaním okresného súdu, ústavný súd mu prikázal konať vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 164/01.

Sťažovatelia si uplatnili priznanie primeraného finančného zadosťučinenia spolu vo výške 100 000 Sk. Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnili tak, že nekonaním okresného súdu sú sťažovatelia v stave právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľov a vyslovil porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 6 C 164/2001 a prikázal okresnému súdu, ktorý ich právo porušil, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov. Dovŕšením opatrení smerujúcich zo strany ústavného súdu k odstráneniu stavu právnej neistoty bolo i priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške po 40 000 Sk každému zo sťažovateľov. Ústavný súd vzal do úvahy predmet sporu, jeho zložitosť a dĺžku jeho trvania. Výšku zadosťučinenia stanovil ústavný súd najmä s ohľadom na zistené obdobie nečinnosti okresného súdu a na vyššie uvedené kritériá riešenia zisteného porušenia základných práv, pričom vychádzal z vyžiadaného spisu.

Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Sťažovatelia boli vo veci sčasti úspešní, a preto bolo potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania okresným súdom.

Podľa ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden

úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi.

Predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – je v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je nezameniteľný s primeraným finančným zadosťučinením.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za prvý polrok 2005 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 16 381 Sk.

Podľa § 13 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 20 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb.

Právny zástupca si v sťažnosti uplatnil trovy právneho zastúpenia vo výške 12 476 Sk vrátane DPH za dva úkony právnej služby u dvoch sťažovateľov. Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľov odmenu za dva úkony právnej služby u dvoch sťažovateľov, a to prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady a napísanie sťažnosti. Podľa takto určených kritérií sú trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby u dvoch sťažovateľov vo výške 12 351,30 Sk vrátane DPH (odmena za jeden úkon je 2 730 Sk, režijný paušál 164 Sk za jeden úkon, teda za dva úkony právnej služby u dvoch sťažovateľov $2\,730\text{ Sk} \times 4$ plus $4 \times 164\text{ Sk}$ režijný paušál mínus 20 % zo sumy $2\,730\text{ Sk} \times 2$ podľa § 13 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 plus 19 % DPH z odmeny advokáta), ktoré ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľov.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2006